

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління та національної безпеки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Олег СКИДАН

26.04 2024 р., протокол № 3

ПРОГРАМА

комплексного вступного випробування за фахом
при зарахуванні на навчання
на основі освітнього ступеня бакалавр, спеціаліст, магістр
для здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 053 «Психологія»

Житомир–2024

ВСТУП

Програма вступного випробування з психології для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ОС «Бакалавр» зі спеціальності 053 «Психологія» та укладена відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньою програмою підготовки магістра спеціальності 053 «Психологія».

Програма передбачає перевірку знань необхідних для рівня підготовленості абітурієнтів, які виявили прагнення навчатися на бакалавраті. Програма складається з основних дисциплін, що характеризують предмет психології в обсязі відповідних курсів, які викладаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців. На вступному фаховому випробуванні абітурієнт повинен показати знання щодо базових психологічних категорій та принципів, закономірностей психічного розвитку особистості, особливостей функціонування людської психіки.

Порядок проведення вступних фахових випробувань визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Поліському національному університеті.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет і завдання психології.

Предмет загальної психології. Місце психології в системі наук. Напрями й галузі психології. Принципи психології.

Тема 2. Методи психології.

Методи загальної психології. Методологічні принципи в психології. Спостереження та самоспостереження. Експеримент. Види експериментів. Психологічне моделювання. Методи вивчення продуктів діяльності.

Тема 3. Психологія сприймання.

Перекодування інформації в аналізаторі. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів. Класифікація відчуттів. Пороги відчуттів. Інтенсивність відчуття. Чутливість та адаптація органів чуття. Сенсibiliзація. Інерція відчуттів. Сприймання. Властивості сприймання. Предметність відображення. Структурність відображення як властивість сприймання. Цілісність відображення як властивість сприймання. Константність і вибірковість відображення як властивості сприймання. Ілюзії сприймання.

Тема 4. Увага та уява.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Функції уваги. Види уваги. Властивості уваги. Галюцинації. Сновидіння. Гіпнотичні стани. Образи уяви. Види образів уяви. Прийоми створення образів уяви. Властивості образів уяви. Основні психологічні концепції уяви. Мрія, фантазія. Розвиток уяви.

Тема 5. Мислення та мова.

Поняття про мислення. Функціональна психологічна сутність інтелекту та мислення. Наочно-дійове мислення. Наочно-образне мислення. Індукція, дедукція, аналіз та синтез. Взаємозв'язки мислення і мовлення. Символ. Словесний символізм. Розвиток мовлення. Значення слова як одиниця єдності мислення і мовлення. Егоцентричне мовлення дитини як засіб мислення. Предикативність внутрішнього і письмового мовлення. Понятійне мислення.

Тема 6. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Функціональна сутність пам'яті. Види пам'яті. Види пам'яті за модальністю відчуттів і за домінуючою психічною модальністю мнемічної інформації. Мимовільна й довільна пам'ять. Оперативна, короткотривала й довготривала пам'ять. Мнемічні процеси. Запам'ятовування. Мнемічне збереження. Мнемічне відтворення. Забування.

Тема 7. Емоційно-вольова сфера.

Поняття про емоції. Види емоцій. Почуття. Класифікація почуттів. Теорії емоцій. Розуміння емоцій і почуттів Експресія емоцій Функції емоцій

Афект. Настрій. Емоційна складова стресу. Способи саморегуляції своїх емоцій. Проблема функціональної сутності емоційних переживань. Почуття. Вищі почуття. Вольові дії, їх фази та ознаки. Вольовий акт. Простий вольовий акт. Складний вольовий акт.

Тема 8. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Властивості темпераменту. Фізіологічна основа темпераменту. Характер. Акцентуації характеру. Поняття про здібності. Структура здібностей. Теорії мотивації. Мотивація і мотивування та їх компоненти. Види мотивів. Ієрархія зміна мотивів. Зовнішня і внутрішня мотивація. Свідомість особистості. Самосвідомість особистості. «Я-концепція».

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Термін, що використовується для опису процесу перетворення інформації на знання, яке може бути використане у майбутньому
 - а) меморизація;
 - б) когнітивний процес;
 - в) асиміляція;
 - г) консолідація.

2. Теорія, що вказує на те, що люди вчать ся шляхом спостереження та наслідування поведінки інших, називається
 - а) теорія гендеру;
 - б) теорія самосприйняття;
 - в) теорія вікового розвитку;
 - г) теорія соціального наочіння.

3. Коли людина вирішує певну проблему шляхом перегляду різних альтернатив і обирає найбільш прийнятний варіант, вона займається
 - а) аналізом;
 - б) інтуїцією;
 - в) синтезом;
 - г) раціональним мисленням

4. Сприймання – це
 - а) адаптація;
 - б) пізнавальний психічний процес, який полягає у відображенні людиною предметів і явищ у сукупності всіх їх якостей;
 - в) психічний стан;
 - г) форма уяви.

5. Мислення – це
 - а) висока здатність до запам'ятовування;
 - б) форма існування живих організмів;
 - в) уміння знаходити помилки;
 - г) психічний процес перетворення інформації на цілісне знання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.2. 358 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Варій. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.1. 382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник. Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. 4- те вид., виправл. і доповн. К.: Знання, 2014. 1047 с.
4. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] [2-ге вид.]. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 376 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2 т. : підручник. К.: Алеута, 2011. 496 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник /С.Д. Максименко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: «Центр учбової літератури», 2004. 272 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра–К.;, 2020. 564 с.
8. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. К.: Кондор, 2009. 576с.
9. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. Загальна психологія : підручник. К. : Либідь, 2005. 464 с.
10. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: посібник. К. : Каравела, 2012. 464 с

Додаткова

1. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : навчальний посібник. К. : Либідь, 2007. 256 с.
2. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 360 с.
3. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 520 с.
4. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія : навчальний посібник. К. : Наукова думка, 2000. 90 с.
5. Цимбалюк І. М. Психологія К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Соціальна психологія як наука.

Соціальна психологія як наука. Зв'язок соціальної психології з іншими науками. Соціальна психологія та людські цінності.

Тема 2. Соціальні переконання та судження.

Соціальна поведінка. Поведінка та установки. Соціальний вплив. Гени, культура і гендер, ендерні відмінності і схожість. Культура і стать.

Тема 3. Конформізм.

Конформізм. Класичні дослідження конформізму. Спротив соціальному тиску. Переконання. Способи переконання. Спротив переконанню.

Тема 4. Соціальні відносини.

Вплив групи. Поняття про групу. Соціальна фасилітація. Соціальна лінь. Деіндивідуалізація. Групова поляризація. Групове мислення. Вплив меншості. Соціальні відносини. Упередження: антипатія до інших. Природа упереджень. Соціальні джерела упереджень. Емоційні джерела упереджень. Когнітивні джерела упереджень.

Тема 5. Поняття про агресію.

Природа агресії. Теорії агресії. Фактори, які провокують агресію. Послаблення агресії.

Тема 6. Емоційна природа соціального. Потяги, дружба, любов. Поняття близьких стосунків. Альтруїзм, допомога іншим. Причини виникнення альтруїстичної поведінки. Альтруїзм та емпатія.

Тема 7. Конфлікти.

Конфлікт і примирення. Конфлікт, його особливості. Види та форми конфліктів. Міжособистісний конфлікт. Соціальні конфлікти.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Одним із основних принципів соціальної взаємодії є:

- а) ізоляція;
- б) комунікація;
- в) антагонізм;
- г) імпульсивність.

2. Теорія, що пояснює, як люди сприймають інших, особливо коли стикаються з неявною або неявною інформацією, називається

- а) теорія адаптації;
- б) теорія соціального впливу;
- в) теорія атрибуції;
- г) теорія вражень.

3. Якість взаємодії між індивідами в групі, коли вони зосереджуються на досягненні загальної мети та взаємній підтримці, це:

- а) соціальна конформність;
- б) кооперація;
- в) конфліктність;
- г) індивідуалізм

4. Групова думка, яка домінує в групі, без урахування альтернативних точок зору, це:

- а) ефект тунельного бачення;
- б) соціальний вплив;
- в) групова впевненість;
- г) групова динаміка.

5. Поняття, що описує явище, коли люди роблять ангажовані рішення, які не збігаються з їхніми особистими переконаннями або знаннями, через бажання уникнути конфлікту, відоме як:

- а) когнітивна дисонанс;
- б) конформізм;
- в) деформація сприйняття;
- г) внутрішній конфлікт.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Ложкін Г. В., Пов'якель Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. Київ : Професіонал, 2006. 416 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. Київ : Либідь, 2004. 576 с.
4. Основи соціальної психології : навч. посіб. / О. А. Донченко та ін. ; за заг. ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.

Додаткова

5. DeLamater, J. D., Collett, J. L., & Myers, D. J. (2014). *Social Psychology* (8th ed.). Boulder, CO: Westview Press.
6. Franzoi, S. L., & Oswald, D. (2021). *Social Psychology* (8th ed.). Redding, CA: BVT Publishing.
7. Aronson, E. (2011). *The Social Animal* (11th ed.). New York: Worth Publishers.

8. Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2015). [*Social Psychology*](#) (9th ed.). Boston, MA: Pearson/Allyn and Bacon.
9. Baron, R. A., Byrne, D., & Branscombe, N. R. (2007). [*Mastering Social Psychology*](#). Boston, MA: Pearson/Allyn and Bacon.
10. Myers, D. G. (2014). [*Exploring Social Psychology*](#) (7th ed.). New York: McGraw-Hill.
11. Myers, D. G. (2012). [*Social Psychology*](#) (11th ed.). New York: McGraw-Hill.
12. Taylor, S. E., Peplau, A. L., & Sears, D. O. (2006). [*Social Psychology*](#) (12th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall
13. Brewer, M. B., & Hewstone, M. (Eds.). (2003). [*Applied Social Psychology*](#). London: Blackwell.
14. Adler, L. L., & Gielen, U. P. (Eds.). (2001). [*Cross-Cultural Topics in Psychology*](#) (2nd ed.). Westport, CT: Praeger.
15. Hall, G. C. N. (2009). [*Multicultural Psychology*](#) (2nd). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
16. Hogg, M. A., & Cooper, J. (Eds.). (2007). [*The Sage Handbook of Social Psychology: Concise Student Edition*](#). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ»

Тема 1. Предмет, основні завдання та міждисциплінарні зв'язки вікової психології.

Вікова психологія як галузь психологічної науки. Становлення вікової психології як науки. Методи вікової психології. Закономірності та динаміка психічного розвитку і формування особистості в онтогенезі. Проблеми періодизації психічного розвитку особистості.

Тема 2. Пренатальний розвиток та народження дитини. особливості психічного розвитку немовляти.

Пренатальна стадія розвитку дитини. Періоди пренатального розвитку. Тенденції розвитку. Фактори, що впливають на пренатальний розвиток. Народження дитини. Фаза новонародженості. Безумовні та умовні рефлекс та їх значення в житті людини. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Розвиток пізнавальних процесів і моторики. Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток дитини у віці немовляти.

Тема 3. Особливості психічного розвитку немовляти та дитини раннього віку. Особливості розвитку емоційної сфери немовлят. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики. Особливості розвитку емоційної сфери у ранньому віці. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики у ранньому віці.

Тема 4. Особливості психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Прямоходіння та його значення для розвитку дитини раннього віку. Особливості предметно-маніпулятивної діяльності. Розвиток мовлення і мислення у ранньому віці. Розвиток самосвідомості дітей раннього віку. Криза 3-х років. Загальна характеристика сюжетно-рольової гри. Теорії ігрової діяльності. Основні види діяльності дошкільнят. Особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільнят. Специфіка розвитку особистості дитини у дошкільному віці. Теорія когнітивного розвитку Ж. Піаже.

Тема 5. Особливості психічного розвитку у молодшому шкільному віці. Соціальна ситуація розвитку у молодшому шкільному віці. Особливості початкового періоду шкільного життя дитини. Специфіка учбової діяльності молодших школярів. Розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів. Формування особистості дитини у молодшому шкільному віці.

Тема 6. Особливості психічного розвитку підлітка.

Соціальна ситуація розвитку у підлітковому віці. Теорії кризи підліткового віку (Дж.С. Холл, З.Фройд, Е.Еріксон, Ж.Піаже, К.Левін, М.Мід, Л.С. Виготський). Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її вплив на психічний розвиток. Формування особистості підлітка. Основні протиріччя віку. Особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних процесів у підлітковому віці. Особливості учбової та трудової діяльності підлітків. Інтереси, схильності, ідеали та ціннісні орієнтації підлітків.

Тема 7. Особливості психічного розвитку юнака.

Особливості фізичного розвитку у юнацькому віці. Розвиток самосвідомості і самооцінки юнаків. Особливості формування особистості у юнацькому віці. Загальна характеристика провідної діяльності та основних новоутворень у юнацькому віці. Вплив колективу на формування особистості у юнацькому віці. Специфіка самовиховання у юнацькому віці. Життєві плани і професійне самовизначення. Формування життєвих планів у юнацькому віці. Фактори професійного самовизначення. Етапи професійного самовизначення. Спілкування юнаків з дорослими та однолітками. Дружба і любов у юнацькому віці. Ознайомлення з методиками дослідження професійних інтересів, нахилів та професійної спрямованості особистості.

Тема 8. Особливості розвитку дорослої людини та людини у літньому віці. Особливості соціальної ситуації та завдання розвитку дорослості. Основні анатомо-фізіологічні особливості у дорослому віці. Розвиток психічних процесів у дорослому віці. Психосоціальний розвиток у дорослому віці. Кризивіку дорослості. Анатомо-фізіологічні особливості у літньому віці. Розвиток психічних процесів у літньому віці. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Теорії старіння. Допомога людям літнього віку.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Оберіть із запропонованого переліку галузь вікової психології

- а) інженерна психологія
- б) психологія особистості
- в) геронтопсихологія
- г) диференційна психологія

2. Галузь психологічної науки, яка вивчає особливості психічного та особистісного розвитку людини на різних етапах її життя

- а) загальна психологія
- б) диференційна психологія
- в) вікова психологія
- г) експериментальна психологія

3. Вікова динаміка, закономірності, фактори, умови, механізми становлення, формування та розвитку особистості є предметом дослідження

- а) психології особистості
- б) етнопсихології
- в) вікової психології
- г) загальної психології

4. Оберіть правильну послідовність вікових періодів розвитку людини:

- а) молодший шкільний, дошкільний, підлітковий, юнацький
- б) дошкільний, молодший шкільний, підлітковий, юнацький
- в) дошкільний, молодший шкільний, юнацький, підлітковий
- г) юнацький, підлітковий, молодший шкільний, дошкільний

5. Предметом вивчення дитячої психології є:

- а) розвиток психіки дитини від народження до 10-ти років
- б) вивчення психологічних особливостей підлітків 10 - 15 років
- в) зміст і зміни психіки особистості впродовж 21 - 60 років її життєвого шляху
- г) психологічні особливості людини після 60-річного віку її життя

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вікова психологія / за ред. Г. С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
2. Заброцький М. М. Вікова психологія К.: МАУП, 1998. 89 с.
3. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч.

посіб. для самоост. роботи студ. К. : Академвидав, 2011. 373 с.

4. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія. Суми, 2007. 330с.
5. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. К. :

Академвидав, 2006. 360 с.

6. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін Вікова педагогічна психологія. 2-е вид., допов. К.: Каравела, 2009. 400 с.

7. Швалб Ю. М., Муханова И. Ф. Возрастная психология : учеб. пособие для студ. Вузов. Киев. нац. ун-т им. Т. Г. Шевченко, Макеев, економіко-гуманитар. ин-т. Донецк : Норд-пресс, 2005. 304 с.

8. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини : навч. посіб. Ніжин, держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : РВВ НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. 194 с.

Додаткова

1. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К, 1989. 608 с.
2. Максименко С. Д. Основи генетичної психології : навч. посіб. К.: НПП "Перспектива", 1998. 217 с.
3. Приходько Ю.О. Нариси становлення та розвитку дитячої психології: Навч. посібник для вищих навч. закладів. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1999. 205 с.

Порядок проведення та оцінювання результатів фахового вступного іспиту

На фаховому вступному іспиті абітурієнт отримує тестове завдання, бланк результатів тестування та титульний аркуш зі штампом Приймальної комісії університету. Фаховий вступний іспит проводиться в письмовій формі або на основі індивідуальної усної співбесіди. Перед вступним іспитом представники приймальної комісії проводять інструктаж щодо порядку виконання вступного тестового завдання.

На бланку результатів абітурієнт вказує за номером тесту варіант правильної відповіді. Виправлення, декілька позначень і відсутність результату за варіантом відповіді зараховуються як невірний розв'язок тесту. Не допускаються будь-які умовні позначки на бланку результатів тестування та титульному аркуші.

Тестове завдання містить 50 питань з однією правильною відповіддю. Кожна правильна відповідь оцінюється у чотири бали. Максимально можлива кількість набраних балів після складання фахового іспиту – 200. Кількість балів необхідна для участі в конкурсі повинна дорівнювати або бути більшою за 100.

Тривалість тестування – 120 хвилин.

Зарахування для навчання до Поліського національного університету здійснюється за рейтинговою системою.